

GAZETA KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 12. LUTEGO ROKU 1799. we WTOREK.

z Berlina dnia 5. Lutego.

N. Pan Generała Leutnanta barona de Gortz mianował aktualnym tajnym ministrem stanu i wojny, tudzież szefem departamentu wojskowego w dyrektorium generalnym.

z Londynu dnia 25. Stycznia.

Watterford, Limerick i inne handlowe miasta Irlandzkie oświadczyły się za Unią. — Alderman Worthington, który dla jednego korpusu mieyskiego w Dublinie sztandar z napisem: *Za Króla i Konstytucją Irlandzką* wygotować kazał, był mocno za to naganionym od rządu, i korpus wspomniane inny sztandar otrzymało. Poselstwo królewskie względem Unii zostało także parlamentowi Irlandzkiemu poślane. — Prezydent i wielu kupców Dublińskich oddali adres podziękowania oratorowi parlamentu Irlandzkiego Panu Foster iako przeciwnikowi Unii. Wprzód nim parlament w Dublinie na dniu 22. otworzył się, wiele tam wojska wkroczyło. Niektóre osoby z milicyi noszą wstęgi przeciw Unii. Rząd zakazał aby na dniu 22. nie były wywieszane z domów czarne sztandary z napisami. — *Niechcemy Unii*, iakoto czynić zamysłano. W ogólności rząd użył silnych środków rozruchy wstrzymujących. Insurgenści po włości nie pokazują się już w wielkich korpusach, nie prześladają jednak zatrudniać się robieniem pikow. — Chociaż Pan Foster orator w parlamencie Irlandzkim, chce się postawić na czele opozycji przeciw Unii, wszelako większość za nią okaze się przeszło w 50. członkach. — Ośm Regimentów nowych ma ieszcze z Anglii do Irlandyi popłynąć. — Miało Cork iest nappierwsze, które się w sposobie stanowiącym za Unią oświadczyło, i w umyślnym adreście wyrażnie oto dopraszało się Króla. Miało Dublin ocześcić się temu sprzeciwiać, gdyż przez usunięcie się dworu i Parlamentu wieleby szkody poniosło. Chociaż bardzo wiele zaburzenia postrzegać się daie, wszelako spodziewają się, iż ta ważna odmiana bez gwałtownych wzruszeń skuteczną zostanie. Adreśla podziękowania obu izb parlamentu Angielskiego, względem ostatniego poselstwa królewskiego oddane są królowi przez margrabiego Salisbury i lorda Stopford. — Listy prywatne przybyłe z Lizbony, donoszą, iż w całym królestwie Portugalskim najmocniejsze uzbrajania są teraz przedsięwzięte. Zapowiedziane są nowe posilki z Anglii na wiosnę. Rząd Portugalski ma teraz plan w ręku swoich do powszechnego uzbrojenia kraju, a nayszczniejsza część wojska stanie obozem na granicy Katalonii, iak tylko posilki z Anglii nadejdą. — Wiadomości z Brazylii donoszą o strasznej insurrekcyi w St. Salvador i w prowincyi Fernambuc, która zapaloną została przez niektóre osoby obce, tudzież wolnych Indyjczyków w środku kraju zamieszkałych, z których iednak wielu już stracono. — Wielki oddział wojsk Hiszpańskich posłany iest z Sevilly do Fontarabii i innych stanów wojennych przy Pireneach. — W gorach de Cevennes kotrewolucyoniści Francuzcy w znacznej liczbie zgromadzili się. — Generał Stuart zatrudnia się teraz poprawą fortyfikacyow na wyspie Minorce. W Barcelonie oczekiwana iest fregata Neapolitańska z Papieżem i całą familią Xiążęcia Parmeńskiego. — Lord Keith przybył do floty pod Cadix dla objęcia komendy nad flotą, w przypadku gdyby lord St. Vincent do Anglii

chciał powrócić, lubo miał on już ten zamiysł porzucić. Dopiero wczoray Tomasz Grenville wyjechał ztąd do Berlina. Zlecenia mu dane mają być wielkiej wagi. — Admiral Roger Curtis przybył od Gibraltaru z konwojem wielkiej kupieckiej floty z morza szrodiemnego. Mowią, iż ten konwoj farnego cła pół miliona zapłaci. — Wczoray rocznica urodzin Pana Fox była obchodzona, na której Horn Tooke miał zapalającą mowę. Panowie Erskine, Scheridan, etc. byli na niej przytomni. Obie izby kongressu Amerykańskiego oddały prezydentowi Adams adrestry podziękowania, za mowę jego przy otwarciu sejiow mianą. W niektórych okolicach Amerykańskich okazuje się bardzo żywa partya Francuzka. — W portach Hiszpańskich zawsze dotąd towary Angielskie są sprzedawane. — Generał Washington był obecny otwarciu kongressu. Wszystkie członki podniosły się za wniysciem jego do sali, zaszczyt oddawany dotąd samemu tylko prezydentowi. — Lord Stanchope oświadczył, iż lud powinien się teraz wszędzie zgromadzać dla powstania przeciw Unii Irlandyi. — Rzecz osobliwa, iż w czasie terażniejszego zaburzenia w Dublinie z powodu Unii, wszystkie malki w całym mieście są wykupione, co iest powodem do wielu domysłów. Wielu mniema, iż przydzie do Scen mordczych w Senacie w których nowi się okazaż Brutusowie i Kasyuszowie. Familie w zdaniach są podzielone. Hrabia Schaunon iest za Unią, syn zaś jego Lord Boyle przeciw, co i w innych familiach widzieć się daie. — W iednej gazecie Irlandzkiej uczynione iest wezwanie, aby dla oratora Foster który iest nappierwszym przeciwnikiem Unii, subkrypcya zrobiona była. Inne pismo wyraża: Ledwo wierzyć można aby minister potrafił się odważyć, gdyby nawet miał nadzieię przemodz w krelkowaniu, na utrzymywanie Unii, widząc iak daleko Lud iest zaburzony. — Chociaż magistrat miała Cork oświadczył się za Unią i podał nawet adrestry w tej mierze, znaczniejsza iednak część mieszkańców miała i hrabstwa tego, przeciw niej powstała.

W Londynie młody człowiek mający lat 17. pokazuje się publiczności za pieniądze dla osobliwości, iż iest nayotyłszym człowiekiem w całej Anglii. Waży on 17. kamieni i 12. funtow. Obwód ciała jego wynosi 5. stop Angielskich i 4. cale, a okrąg nogi 25. calow. Jeżeli tak daley tyć będzie, fama go otyłość udułi.

z Paryża dnia 24. Stycznia.

Mowią, iż z Generałem Berthier przybyło także z Egiptu do Korsyki 17. uczonych. — Po tegich mrozach, które od miedziaca znosiłismy, odwilż nastąpiła. — Konsul Angielski i agent Neapolitański ieszcze się w Genui znajdują, lecz iako prywatne osoby, i dla tego musieli zdiąć herby z przed domow swoich. — Naysznakomitli kupcy i inni Angliacy w Neapolu puścili się także z tamtąd do Sycylii. — Ponieważ dwor nieznayduie się już w Neapolu, przeto slychać, iż w przypadku niepomyślnym, Xiąże Pignatelli iako gubernator wyszle naprzeciw Francuzom deputacyą, dla oszczędzenia dalszego krwi rozlewu. — Port Neapolitański iest prawie zupełnie z okrętow Neapolitańskich osobliwie wojennych wypożniony, iedne bowiem spalono, drugie Nelson z sobą zabrał.

Mowią tu iż niektórzy Xiążęta Niemieczy zdają się chcieć raczy połączyć z Francją, niż zrywać pokoy, bez którego widzą swoją ocześciłą zgubę. — Jeden z kuryerow

Włoskich napotkał w Bononii Króla Sardyńskiego z jego switą; iechał on przez Lukę dla popłynienia z Liworny na morze. — Mowią iż wojska Austryackie niepozwoliły przejazdu przez swoje terytorium dla Obywatela Trouve iadącego na swoy nowy urząd do Stutgardu. — Jeden z Adjutantow zmarłego Fitz-Geralda zatrzymany został w Irlandyi w momencie gdy wyjeżdżał na neutralnym okręcie.

Zapewniają powtornie, iż Generał Joubert składa komendę armii Włoskiej. Dodają iż Kommissarz Amelot i Ambassador Rivaud rownież złożyli swoje dymissye. Zdaie się, iż te połączone dymissye zasadzają się na przyczynach które nie mogą uniknąć nagany Rządu, gdyż zmierzają do odjęcia tej iednostayności, która stanowi naysilniejszą zwierzchność się. Intrzygi Jakubiniow nie mało się do tego przykładają. — Rząd obawiając się aby za dymissją Generała Joubert, bardzo wielka liczba officerow nie poszła za jego przykładem, nie przyjął dymissyi tego Generała. — Generałowie Kilmaine, Bompert i Beurnonville znaydują się od kilku dni w Paryżu. — Minister Policyi generalney wydał rozkaz kancelaryi centralney do zamknięcia balu na ulicy Michaudiere, z przyczyny iż się tam zapraszano pod nazwiskiem Monsieur. z wzgardą praw które zakazały tych tytułow.

List z Perpignan donosi, iż dnia 8. wydany został rozkaz trzem kompaniom 29. pulbrygady lekkiej infanteryi i iedney kompanii kanonierow, ażeby się udały do Bellegarde dla usposobienia tej twierdzy do silney obrony, obostrzono także ażeby żadna żywność nie była do Hiszpanii przepuszczana.

Podług poselstwa Dyrektoryatu pod dniem 29. Nivosa (18. Stycznia) wartość dóbr narodowych do sprzedaży pozostających, wynosi przeszło na 380. mil. liwr.

Dziennik Paryżski zawiera w sobie co następuje: Znaa aktorka opery Panna Arnoult oddała w tych dniach wizytę Obywatelce Dumesnil, która była tak długo chlubą Teatru Francuzkiego, na którym okazywała się z rownym zaszczytem dla swoich obyczałow iako i dla swoich talentow, a która teraz w 86. roku wieku swego żyie uboga i zapomniana w całym Paryżu. Jakież mam ukontentowanie, rzekła do niej Panna Arnoult, oglądając ieszcze *Meropę*, *Fedre*, *Semiramidę*. — Apropoz *Semiramidy*, przerwała Obywatelka Dumesnil, przychodzi mi iedna myśl, iak mi się to często zdarza, dosyć szalona; chciałabym pisać do Buonaparte. — A to po co? — Jako ten młody człowiek takie w moich krajach czyni rozruchy? Chciałabym mu przełożyć, ażeby mi w nich spokoyne panować dozwolił.

Ponieważ minister morski otrzymał rangę Vice-Admirała, przeto wielu ztąd wnosi, iż wyidzie z ministerium. — Król Szwedzki nie przyjąwszy Ob. Lamarque za Ambassadora przy dworze swoim, oświadczył, iż przyjąłby za dowod szczegulny przyjaźni, gdyby Dyrektoryat mianował do Sztokolmu, Ob. Noel, albo Ob. Caillard, albo Ob. Marragon. — Nawet rząd Amerykański który pod ręką prowadzi negocjacye, kładzie za warunek, aby mu wolno było wybrać osobę na Ambassadora.

Generał Jourdan, który chciał niedawno na kilka dni wyjechać z szefem sztabu swego Generałem Ernouf do Rastad, odłożył na inny czas tę podróż, gdyż terażniejszy okoliczności wymagają obecności jego w głównej kwaterze w Strazburgu. Wszyscy są powszechnie

kontenci w Strazburgu z Generała Jourdan. Żyć bardzo prywatnie, nienawidzi zbytku, i nieokazuje żadnego przepychu ani nadętości. Od swoich podkomendnych jest bardzo kochany, chociaż karność wojskowej surowo przestrzega. Od objęcia przez niego komendy, wiele odmian w osobach zostało poczynionych, które w przypadku nowej wojny dobry skutek zaręczają. Władzom cywilnym okazuje on zawsze należne szanowanie, przez co utrzymał zgodność między cywilnymi i wojskowymi władzami.

Dnia 26. Stycznia

Dey Algierski wypowiedział wojnę Rzeczypospolitej Francuskiej. Dnia wczorajszego Posel jego został aresztowanym, i będzie w własnym swoim mieszkaniu strzeżony. Zapieczetowano jego papiery. Jardin, Suard, i Villiers, Dziennikarze skazani na deportację prawem 22. Fructidora, oświadczyli przed administracją centralną Departamentu Sekwany, iż staną się posłusznymi wyrokom Dyrektoryatu Wykonawczego. — Rząd Piemontski przedsięwziął poślanować bank Narodowy. Na mocy dekretu dnia 17. Nivos (6. Stycznia) odmienił przeznaczenie wspaniałego Kościoła Superga, stojącego na jednym z wzgórków Turynskich, a który zawierał w sobie zwłoki Królów i Książąt domu Sabaudzkiego. Kościół ten będzie teraz świątynią wdzięczności, i składać się w nim będą popioły patriotów Piemontskich poległych za wolność, oraz innych sławnych ludzi. — Nie jest jeszcze wiadomo (wyraża dziennik urzędowy) o losie agentów Rzeczypospolitej, którzy przed ostatnimi wypadkami znajdowali się w Neapolu; Popłyneli oni na morze, ich przeznaczenie było do Genui; ale tam jeszcze nie przybyli; w żadnym porcie Włoskim niewidziano, ażeby wylądowali. Coż się więc z nimi stało?

Czytamy w Redaktorze następujący artykuł z powodu wystrzału z wieży Londyńskiej na wiadomość o zabiciu Generała Buonaparte w Kairze: Nie ma już dziś żadnej wątpliwości, iż wieść o śmierci Generała Buonaparte była fałszywą. Żyć on dla dopełnienia swoich chwalebnych przeznaczeń; lecz gdy w całej Europie wszyscy dusze wspaniałe na kłamiwe o jego zgonie pogłoski, uczciły jego pamiątkę niepotrzebnym żalem, któż uwierzy iż w Londynie obchodzono jego zamordowanie jako nowe zwycięstwo? Mieszkańcy dzikich Narodów rozpalać także na znak ukontentowania floty i tańcując około grobu swojej ofiary; lecz któryż jest polerowny Narod, coby nie szanował zmarłego nieprzyjaciela. Oddane Generalowi Marceau przez Arcy-Xcia Karola honory, są razem jednego i drugiego pochwałą. Dowodziły one, iż Francuzi i Austriacy walczyli z sobą jako nieprzyjaciele godni wzajemnego szacunku, i to jest prawdziwe waleczności znamie; a te lzy przez obydwie armie wylane na polu bitwy, zdawały się łagodzić iey okropność, i goić rany ludzkości w wojnie zadane. Lecz ta plama zostawiona była temu Rządowi, sprawcy i podżegaczowi wszystkich nieszczęść, ażeby publicznie obchodził zabójstwo, oglądał je przez wystrzały jako radosną nowinę, przyznawał się tym sposobem do współnictwa w zadaniu śmierci Generalowi Buonaparte, i nakoniec ażeby obiał, iż pugił na który mu odiął życie, był z fabryki angielskiej.

Sławny stary Veftris pokazał się znowu na Teatrze Opery Paryskiej, w Balcie Anetka i Lubin, pantomimie kompozycji sławnego Noverre.

z Bruzelli dnia 24. Stycznia.

Odebraliśmy wiadomość o odprawionej między wojskami Francuskimi i insurgentami bitwie, po której insurgenci przeszli przez Mozę po lodzie. Oczekujemy z niecierpliwością pewnych o tym zdarzeniu doniesień. W okolicach Lowanium i Mechlinii pokazują się zawsze insurgenci, i za postrzeżeniem wojsk przeciw sobie idących chowają się w lasy. W niektórych miastach widać niekiedy zaburzenia z przyczyny, iż Administracyom centralnym i municypalnościom nadana jest moc wezwania lity zbrojnej i posyłania iey podług potrzeby, przeciwko

Insurgentom. W tym momencie mamy w cytadeli przeszło 300. Insurgentów, którzy mają być sądzeni przez kommissyą wojenną.

z Hagi dnia 26. Stycznia.

Sprawa z powodu elekcyi Ob. Ploos van Amstel, która od sześciu miesięcy zatrudniała pierwszą izbę, została nareszcie ukończoną ostatniej sesji. Decyzja w tej mierze zgadzała się ze zdaniem kommissy do tego wyznaczoney. Dekret wyrażał, iż tenże Obywatel nie mógł być Reprezentantem z Dystryktu Haskiego od którego był obranym, gdyż się okazał jawnym teraźniejszego porządku nieprzyjacielem. Należy teraz oczekiwać czyli druga izba potwierdzi ten wyrok. Nigdy odmówienie sankcyi przez tę izbę nie było tak częstym. Odrzuciła już Dekret zapadły przeciwko tym, którzy wyszli z kraju za paszportami przed lub po Rewolucyi 1795, a którzy dotąd nie powrócili. Ten Dekret przepisał dla nich też same kary, jakie są na prawdziwych emigrantach postanowione. Pierwsza izba upierała się przy swoim Dekrecie, odrzucając pobudki niepotwierdzenia drugiej. Ta z swojej strony statecznie trwa w swoim uporze, tak dalece, iż tenże Dekret nie może się stać prawem, i interes ten podany jest w zapomnienie. Druga izba odrzuciła jeszcze powtórnie dnia wczorajszego Dekret zamieniający długi i obligacje bywalszych Prowincyów w długi narodowe, z przyczyny, iż w powtórny tego projektu poprawie, izba pierwsza nie uczyniła wzmianki o wypłacie kapitałów, oznaczonych w rozmaitych negocyacyach pożyczki.

Na dniu 21. Stycznia jako dniu śmierci Ludwika XVI. Prezydent Dyrektoryatu w Paryżu Ob. Reveillere-Lepaux miał mowę w świątyni zwycięstwa, gdzie się również poślowie sprzymierzonych Rzpłtych znajdowali. W Radzie 500. miał mowę Prezydent Leclerc, a w Radzie Starszych Prezydent Garat dawny poseł w Neapolu. — Podług najswieższych wiadomości z Bruzelli, General Beguinot powróciwszy z Paryża, z podwoioną siłą wyruszył przeciw insurgentom, i co moment spodziewamy się wiadomości o petyczkach stanowiących.

z Konstantynopola dnia 24. Grudnia.

Dla nadzwyczajnych burzy morskich, żadnej nowej urzędowej nie mamy z Egiptu wiadomości. Od miesiąca przeto rząd tutejszy żąda inąd tylko o Egiptie ma doniesienia, a i te zupełnie są z sobą sprzeczne. Podchlebiano sobie wprowadzić, iż Basza Damaszkum koniecznie Francuzów pobić powinien, tym czasem zdaje się, iż albo dla poróżnień z Bejami, albo dla innych jakich przyczyn, nie jeszcze ważnego niedokazał. — Wszakże na zachod i południe Egiptu równie jak w całej Arabii, zatrudniają się teraz uzbraianiem ludu przeciw Francuzom. Nawet kraje Barbaryjskie w Afryce, Algier, Tunis i Tripolis mają także wojska swoje przeciw nim wysłać. Uwiadomieni o tych krokach Francuzi, rozmaite miejsca w Egipcie ufortyfikowali.

Od posła Turckiego w Paryżu nadeszły tu depesze. Słychać jakoby Dyrektoryat czynił propozycje opuszczenia Egiptu, byleby tylko Porta do dawnej przyjaźni z Francją powróciła. Wiadomość ta jednak potrzebuje potwierdzenia. Mówią, iż kapitan Basza dowodzący wojskiem przeciw Basmanowi-Oglu, nazad ma tu powrócić, i objąć dozór nad departamentem morskim, co jest właściwym jego talentem. Dodają, iż W. Wezyr sam na własną czele liczącej armii przeciw Widdynowi wyruszy, miejsce zaś jego zastąpi osoba znana z gorliwego zapалу przeciw Francuzom. — Uważają tu, iż internuncyusz cesarski od dawnego czasu z Reisseffendym nie miewa konferencyi, gdy tym czasem takowe nieustannie się odbywają z ministrem Angielskim i Rosyjskim. — Na dniu 19. Posel Neapolitański miał także długą konferencyą z Reisseffendim. — Dawny W. Wezyr i Mufty doznali niejakiej ulgi w karze swojej, gdyż mogą z miejsca wygnania wyjechać.

z Sztokholmu dnia 22. Stycznia.

W Karlskronie wkrótce się roboty około floty rozpoczyna. Cena zelaza naszego znacznie teraz w górę poszła. — Departament skarbowy będzie znowu wkrzeszony, a dozór nad nim powierzony być ma dawnemu ministrowi skarbowemu.

Od granic Austriackich dnia 25. Stycznia.

Prywatne listy z Konstantynopola pod d. 10. i 24. Grudnia wyrażają, iż Porta nieodebrała żadnych dalszych wiadomości z Egiptu. Rozchodzi się wieść, iż Buonaparte od czasu insurrekcyi w Kairze, wprowadził do tego kraju systema poltrachu; iż wszyscy Turcy sprzeciwiający się jego zamiarom, mają zginąć, i że rozkazuje palić wzyłki nieprzyjacielem. — W przeciągu ostatnich trzech dni, odebrano w Wiedniu dwóch kuryerów Neapolitańskich. Straże Cisalpińskie eskortowały ich aż do brzegów rzeki Po. Osnowa ich depesz nie jest jeszcze wiadoma. Generał Mack miał doniesić, iż to co przysłało wojska Neapolitańskie do ustąpienia, i stało się przyczyną wzyłki ich nieszczęść. Była bitwa pod Calvi, w której komendujący Neapolitański Generał rozkazał swemu korpusowi złożyć broń, a potem schronił się do Florencyi, gdzie został aresztowanym. — Nadzwyczajny kuryer od dworu Toskańskiego przed kilku dniami przybył, jeszcze do tego czasu niewyjechał. Dwór nasz zgadza się teraz z innym mocarstwem Niemieckim względem przywrócenia Króla Sardyńskiego. To mocarstwo jak się zdaje, mocno nalegało na Dyrektoryat Francuski, ażeby J. K. Mość Sardyński powróconym był do posłeszy swoich krajów, z zupełną wolnością rządzenia niemi bez wpływu Ministrów, Kommissarzów i Generalów Francuskich. Minister tego mocarstwa odprawia od niejakiego czasu częste i długie z Ministrami Cesarzkimi konferencye. — Kawaler Pesaro Szlachcic Wenecki mianowany został Kommissarzem generalnym Cesarzko-Królewskim w Wenecyi i w krajach stałego łądu, i wyjechał już dnia dzisiejszego na obięcie tej dostojności. — Następcą zmarłego Xcia Fryderyka Oranii, nie jest jeszcze wiadomy. Mówią tu wiele o Feld-Marszałku Xciu de Cobourg, iż ma jego miejsce zastąpić, lecz te domysły nie mają nic jeszcze w sobie pewnego.

Rząd nasz wysłał dnia wczorajszego rozkaz do wojsk Rosyjskich pomykających się ku Lintz, ażeby wstrzymali swój marsz, aż do końca tego miesiąca. Te okoliczności przypisują podobieństwu zawarcia pokoju; inni utrzymują, iż Dyrektoryat Francuski polecił ministrowi Hiszpańskiemu, ażeby pożyteczne podał propozycje. — Już sześć tygodni jak minister Angielski nieodebrał żadnych wiadomości od swego dworu, spodziewają się zatem, iż najpierwsze będą nader ważnymi. Mówią, iż Rząd w Cagliari sprzeciwia się przybyciu tam Króla Sardyńskiego, pod pozorem, iż ta wyspa byłaby się przez to na wojnę z Rzpłtą Francuską. — Zdaje się rzeczą pewną, iż 40. tyłk wojska Rosyjskiego o dąży spiesznym marszem na pomoc Królowi Neapolitańskiemu. To wojsko musiało już do tego czasu przejsć przez Wołoszczyznę i Moldawią, i oczekiwać jest w Raguzie, z kąd popłynie na przewozowych statkach Turckich i Rosyjskich, i uda się do Neapolu, pod komendą kilku okrętów wojennych tych dwóch narodów.

Listy z Semlina pod dniem 14. Stycznia, nie prześtają twierdzić o rozszerzeniu się Basmana-Oglu. Posunął on się aż do Poretz i zajął to miejsce, komendant i wszyscy mieszkańcy Turcy ratowali się ucieczką. Zbierają się teraz wojska Osmahańskie pod Dubicą, Nową, Trawnikami, Zwornikami, i na innych stanowiskach, a podług wszelkich przygotowań, które się teraz dzieją, trzeba się spodziewać, że na przyszłą wiosnę wyśtafio, na będzie liczna armia przeciw zbuntowanemu Baszy.

Mówią, iż Hrabia de Colloredo pierwszy Izambelari i minister gabinetowy, ma być mianowany marszałkiem cesarskiego dworu. Hrabia de Saurau minister skarbowy i prezydent kamery wezwany będzie na obięcie urzędu ministra gabinetowego, miejsce zaś jego ma być dane Hrabie de Hotek. — Ostatnie listy z Konstantynopola zawierają w sobie, iż 10 okrętów liniowych które wyporządzają w tym porcie, będą w pogotowie do wyruszenia pod żagle ku końcowi miesiąca Stycznia; przylączy się do nich ośm okrętów liniowych i wiele fregat Rosyjskich. Ta eskadra ma pojsć na wzmożenie drugiej, która się na morzu śródziemnym znajduje.

z Bawaryi dnia 24. Stycznia.

Zadziwiająca Nota którą sprawujący interessa Francuskie Ob. Alquier podał w Monachium Elektorowi naszemu, była w następujących wyrazach. „Niżej podpisany sprawujący interesa Rzpłty Francuskiej, nie może

dłuższej czynić zwłoki, w domaganiu się imieniem rządu swego o dopełnienie Traktatu armistycyjnego, który na dniu 21. Fructidora roku 4. Rzpltey, między Generałem Moreau komendantem *en chef* armii Francuskiej a kommissarzami Elektora Jmci zawartym został. Wszystkie warunki które General wojsk Francuskich przyrzekł, zostały iak najdokładniej dopełnione. Własność iest szanowana od wojsk Rzpltey a nawet zażądania Religia. prawa i konstytucya krajowa w najmniejszym punkcie nie są naruszone, a we wszystkich częściach krajów Elektora Jmci, spokojność iak największa przywrocana została. Tym czasem rząd Bawarski żadnego nie dopełnił warunku, na który się obowiązał, a więcej od dwóch lat gdy Elektor Jmci szczęśliwych skutków zawieszenia broni kosztował, iak najgłębsze zachował milczenie względem obowiązków, które kommissarze w imieniu jego zaręczyli. Po gorliwości, z iaką General wojsk Francuskich przystąpił do sentymentów Elektora Jmci pokoju życzącego, Rzplta dała znowu z siebie nayokazalszy dowód chęci ikojarzenia na nowo tych związków, które dawniej między obu mocarstwami trwały. Rezydent iey odebrał zlecenie ofiarować nayrozlegleysze indemnizacye za straty w czasie wojny poniesione, oświadczył nawet iż Dyrektoryat wykonawczy skłoni się do tego, iż zupełnego dopełnienia traktatu armistycyjnego wymagać nie będzie, i że przez przychyłność ku rządowi Bawarskiemu, zezwoli na zmniejszenie umowionej summy, jeżeli poseł elektora Jmci na kongresie, będzie mieć zlecenie popierać żądania Francyi dla nadania Europie pokoju, Bawaryi wrośli potęgi. A Rzeszy Niemieckiej prawdziwey niepodległości. Niżej podpisany niechce tu wszelkich rzeczy przypominać, które dowodzą, iż doradcy Elektora Jmci zamiast przyjęcia z winnym pożądanem tak zylkowych dla Bawaryi propozycyow, i uprzedzającemi posłepkami odpowiedzenia na szczere Rzeczypospolitey Francuskiej uczucia, statecznie zdania swoje poddawali pod wolę nieprzyjaciół Francyi, a codzienne uzbrajania z niemi umawiane, iawnie okazują niezawodny zamiar popierania ich projektów, i prowadzenia wspólnej z niemi sprawy. Niżej podpisany życzy, aby Rząd Bawarski, skutkami swypadkow z błędu wyprowadzony, powrócił nazad do systemu zgo dnego z prawdziwym interessem. Przestaie teraz na tym iż dopomina się o uiszczenie, nieodzownych pretensyow Francuskich, mocą oręża nabytych, a uroczytą konwencyą zawarowanych. Terazniejsze okoliczności czynią dla niego obowiązek domagania się iak nayspieszniejszego dopełnienia traktatu armistycyjnego. Elektor Jmci otrzymał od Papieża bullę dozwalającą mu wybrania z dóbr duchownych 15. millionow zli: dozwolenie tym szacowniejsze, że nie niszczy zupełnie tych zrzedel, z których pochodzi, a bogate majątki zakonu Maltańskiego i kapituły, które bulla zawarowała, będą w czasie, nowym zafillającym otworem do czerpania na świeże potrzeby kraju. — Wybierane w imieniu Elektora Jmci dzielęcinę etc. mają być sprzedane. Tak wyborna poprawa interesów skarbowych, stawia rząd w nayszczęśliwszej możności uiszczenia swoich obowiązków, a żadnych nie ma tak nagłych i świętych iak są te, które z Rzplną Francuską umowione zostały. Niżej podpisany wzywa hrabiego de Viereg na mocy traktatu w Pfaffenhofen zawartego, aby rozkazał w iak nayprędzszym ile możności czasie, ugodzone summy wypłacić Rządowi Francuskiemu, albo agentom przez niego w tej mierze umocowanym. Przytym ma honor zapewnić hrabiego de Viereg o swoim wysokim poważeniu. W Monachium dnia 1. Frimaire (21. Listopada)

(podpisano) ALQUIER

Hrabia de Viereg minister w nocy dnia 30. Listopada odpowiedział, iż sami tylko nieprzyjaciele Bawaryi starali się szkodliwie Obywatelowi Alquier podsuwać przełożenia. Co się zaś tyczy warunków traktatu w Pfaffenhofen, nałożone później przez Francuzow w krajach Bawarskich rekwiizycye i kontrybucye, takowe pretensye Dyrektoryatu daleko przewyższyły. Z resztą interesy iakże Niemiec ukladają się teraz w Rastad, i nigdy niespodziewano się oddzielnych żądań od Obywatela Alquier.

z Aschaffenburg dnia 24. Stycznia.

Aschaffenburg ma być dotąd iak slychać przysłał rezydencyą Elektora Mogunckiego. Elektor kazał do siebie

przywolać z Moguncyi swego architekta Jung i złożyć oddzielną kommissyą budowniczą. Na drugiej stronie Menu ma być wystawione proporcjonalne miasto pod nazwiskiem Carlfridrichsstad. Z tamtej strony Menu rozdawane są do budowania place bez opłaty, wszystkim officialistom którzy z Moguncyi do Aschaffenburg przeniesie się zechcą, kamienie także i drzewo dostarczane będą podług tary kamery. Już przeszło 300. takowych placow iest wziętych. Tutejsza kollegiata S. Piotra, będzie odgrodz kościołem katedralnym. — General Pichegru bawi teraz iak slychać w pewnej okolicy Niemiec. Miał oświadczyć, iż nigdy przeciw oyczyźnie swojego oręża nie podnieśli, gdyż nie oyczyzna, ale iedna tylko partya przeciw niemu przewiniła.

z Walendar dnia 25. Stycznia.

Przy poddaniu Erenbreitsteinu, artykuły kapitulacyi były następujące: 1.) Żaloga oddali się dokąd zechce i wyidzie ze wszystkimi honorami wojskowymi. Każdy batalion wyprowadzi swoją połowę artylleryą i zabierze wszystkie bagaże tak wojskowe iako i prywatne. — 2.) Armaty, amunicye i w powszechności to wszystko co należy do fortecy, zostanie w mocy Francuzow. — 3.) Żaloga składająca się z 1300. ludzi, wystąpi z fortecy dnia 26. t. m. w południe; Francuzi dostarczą potrzebnych koni i powozow dla przewiezienia chorych i bagażow. — Francuzi mają teraz na prawym brzegu Reau fortecę niedobytą przez mocne swe położenie. — Dnia dzisiejszego dowiadujemy się z Coblenca, iż żaloga Francuska przeznaczona na zajęcie Erenbreitsteinu, składać się będzie z 4ch tysięcy ludzi. Całą dawną artylleryą zastąpi nowa. Forteca opatrzona zostanie w obfitą żywność. Francuzi chcą wzmocnić Rothenanen. Neywidzkie przedmostowe fortyfikacye będą zniszczone.

z Koblenz dnia 25. Stycznia.

Major Fabre i Kapitan Trautenberg przybyli tu znowu dnia onegdajszego, a ieden General Francuski udał się potem do Thal. Dnia wczorayszego dowiedzieliśmy się, iż forteca Erenbreitstein poddała się Francuzom przez kapitulacyą, albo raczej iż niedostatek żywności był przyczyną oney poddania. Francuzi obieć iuz zewnętrzne fortyfikacye, a garnizon ma być odprowadzony w dwóch oddziałach do Frankfurtu. Nowied ma dostarczyć 80. wozow do transportu. — W Koblenz i jego okolicach aresztowano w tych dniach wiele osób olkarzonych o utrzymywanie korespondencyi z garnizonem Erenbreitsteinu.

z Frankfurtu dnia 26. Stycznia.

Garnizon Erenbreitsteinu ma przybyć do naszego miasta dnia 31. t. m. wojska Trewirskie wychodzą do Augsburga. Między dworem Rossyjskim i Bawarskim zachodzą nieiakiie trudności z powodu zakonu Maltańskiego i jego posłasy w Bawaryi.

z Rastad dnia 27. Stycznia.

Obywatel Lamarque, który był mianowany na ambasadora do Szwecyi, przybył tu wczoray z Hamburga, gdzie się przez kilka miesięcy znajdował. — General Lejeune bawił tu przez dni kilka.

Dnia 29. Stycznia.

Votum Austrii na sejsji d. 26. Stycznia.

Sejm powszechny Rzeszy komunikował Deputacyi rezolucyą trzech kollegiow pod dnio 10. t. m. na notę Pełnomocnych ministrów Rzeczypospolitey Francuskiej pod dnio 2. t. m. (13. Nivos) względem marszu wojsk Rossyjskich. — Zdaie się, iż te rzeczy mogą być w tym samym stanie zostawionemi, tym bardziej, iż ta okoliczność z swojej natury znajduje się zupełnie obcą instrukcyom i przeznaczeniu Deputacyi Rzeszy, a zatem od niej oddzielną, i że nawet w wyżey wzmiankowanej Nocie Francuskiej, interes podany iest seymowi Rzeszy. Atoli subdelegowany przylacza votum ministra Saskiego, które rowniez iest przyzwoite zamiarowi i stosowne do konstytucyi, iako też względem innych okoliczności wyrażonych w propozycyi ministra dyrektoryalnego; mniemają zatem, iż Deputacya mogłaby przyjąć wyrazy w tym votum zamknięte.

z Strazburga dnia 28. Stycznia.

Ob. Rudler kommissarz cywilny przy armii Mogunckiej przybył tu dnia wczorayszego; dziś zaś wyjechał do Moguncyi, skąd za kilka dni spodziewamy się jego powrotu.

Od brzegow Menu dnia 29. Stycznia.

Jedną z gazet Niemieckich zapewnia, że Ramel, komendant gwardyi ciała prawodawczego na dniu 18. Fructidor, ieden z deportowanych do Cayenne, znajduje się teraz w Hamburgu.

Pierwsza kolumna wojska polikowego Rossyjskiego przybyła do Lintz dnia 23. tego miesiąca, miała dalszą odbywać drogę do Passau, gdzie na dzień 30. była spodziewana. Druga kolumna przybędzie dnia 3. i 4. Lutego; trzecia dnia 5. czwarta dnia 7. i 8.

Podług listow z Bawaryi, summa, która była nałożona na stan duchowny w tym elektorstwie, zmniejszona iest teraz do trzeciej części, to iest do 5. millionow liwrow. Nuncyusz stolicy świętey apostołskiej bawiący w Munich, wydał list palterlki, w którym zaleca duchowieństwu, aby iak nayprędzey tę sumnę złożyło.

Od niższego Renu dnia 30. Stycznia.

Dnia 27. i 28. t. m. wojska Francuskie zajęły fortecę Erenbreitstein. Mowią, iż nakazane będą rekwiizycye w furazach, żywności, i drzewie na opatrzenie tej twierdzy. Dodają, iż Francuzi mają zamiar rozprzestrzenić zewnętrzne fortyfikacye, i przeciągnąć ię aż do Rothenhalm.

z Lucerny dnia 16. Stycznia.

Nasz Dyrektoryat obchodzi się z krajem Neuchatel, iako z krajem obcym. Zakazał pod naysurowszemi karami wywozu zboża z kantonu Friburg do Hrabstwa Neuchatel. — Obywatel Weber z kantonu Berniejskiego mianowany iest szefem pierwszey pułbrigady korpusu polikowego, który się składać będzie z 18. tysięcy ludzi.

z Szwaycaryi dnia 24. Stycznia.

Zdaie się być rzeczą pewną, że Mała Bazylela wkrótce będzie postawiona w stanie obrony. Dziennik nasz urzędowy donosi, że General Massena wyjechał iuz w tym celu kilku inżynierow. Liczba wojsk Francuskich powiększa się znacznie w Szwaycaryi, a mianowicie w kantonie Uri, ku Gryzonom i krajom Włotskim.

Ponieważ niedostatek i wysoka cena żywności w rozmaitych częściach Helweyji codziennie się powiększa, Ciało nasze Prawodawcze wzięło tę okoliczność na iak naysilniejszą uwagę. Rada większa na sejsji swojej dnia 22. t. m. przedwzięła uczynić odezwę do Dyrektoryatu Helweckiego koncem nalegania na władze Francuskie, ażeby należyte dostarczenie potrzeb wojskom Francuskim, czynione było podług wyrazow Traktatu przymierza, który między obydwoima Narodami został zawartym.

Dnia 23. t. m. Dyrektoryat Helwecki podał Ciału Prawodawczemu Traktat zawarty między Reprezentantami Graf i Vanderflue iako kommissarzami Rządu Helweckiego i Generałem Joubert względem wojsk Helweckich w Pimencie.

z Rzymu dnia 8. Stycznia.

Francuzi coraz daley posuwają się w kraj Neapolitański, wspierani od patryotow tamtejszych, do których General Championnet stosowną wydał odezwę. Podług wydanej od tutejszego kommandanta Walther proklamacyi, znowu inne korpus Neapolitańskie od 15. tysięcy ludzi broń złożyło przed iedną kolumną Francuską. Kapua iest obleżona, a dwie inne kolumny ścigają resztę wojska Neapolitańskiego pod dowództwem Macka, chodzą nawet dziś pogłotka, iż Kapua poddała się, i że Francuzi zajęli Neapol.

Wypis z Listu z Liworny d. 11. Stycznia.

Część Neapolitańskiego ludu okazała mocne nieukontentowanie z odiazdu Krola, druga część uzbroiwszy się oświadczyła, iż chce bronić miasta, którego rząd powierzonym został Xciu Pignatelli. Minister Akton znajduje się ieszcze w Neapolu, lecz następca tronu wyjechał do Sytylii. Dodają, iż wypuszczono z więzienia 10. tysięcy ludzi, iż ich uzbroiono i posłano Generalowi Mack, przyrzekłszy im, iż jeżeli mężnie w obronie Neapolu potykają się będą, otrzymają darowanie zaśluzoney kari. W tymże samym czasie aresztowano wiele szlacheckich familiow, i zaprowadzono do zamku St. Elmo. — Cała Flotta Portugalska znajduje się w

nowilku *Neapolitańskim*, i ma rozkaz od admirała *Nelsona*, ażeby bombardowała miasto *Neapol*, w przypadku gdyby niedawał silnego oporu i wpuścił *Francuzów*.— Skarb *Neapolitański* zawieszonym został do *Sycylii*, a natomiast wprowadzono w cyrkulację pieniądze papierowe.— Czekała tam co moment na flotę *Rosyjsko-Turecką*.

z Bononij dnia 15. Stycznia.

Król i Królowa *Sardyjska* z całą swoją rodziną i świtą, wyjechali ztąd dnia dzisiejszego, i udali się drogą ku *Toskanii*. Dnia wczorajszego wieczorem przybył tu jeden batalion wojsk *Cisalpinijskich*. Jedną część tego wojska wysłała dnia dzisiejszego w podróż. Oczekujemy tu jeszcze na drugi batalion tegoż wojska z *Ferrary*.

z Florencji dnia 17. Stycznia.

Mówią, iż Ob. *Salicetti* ma tu wkrótce przybyć z *Genui*. Nie wiadomo jest powód podróży tego Reprezentanta do *Toskanii*. Ostatniej soboty odprawiła się Rada stanu, po której wyprawiono natychmiast kuryera do *Paryża*.— Podług listów z *Liwny* pisanych, rozeszła się wiadomość, iż floty *Tureckiej* i *Rosyjskiej* wkrótce przybędzie przed ten port z wojskami do wylądowania przeznaczonemi. Też listy wyrażają, iż infanterya i kawalerja *Neapolitańska* która się znajdowała w *St. Etienne*, wsiadła na przewożowe statki. Nie wiadomo jest tych wojsk przeznaczenie. Dowiadujemy się także, iż na wyspę *Elbę* przewożą wielką mnogość żywności.

z Medyolanu dnia 21. Stycznia.

Nieodebrałszy jeszcze żadnego urzędowego raportu o wyjściu wojsk *Francuskich* do *Neapolu*, wszystkie zaś rozchodzące się wieści są tak sobie sprzeczne i niedokładne, iż niewiedzieć którym z nich wierzyć należy. List jeden prywatny następujące zawiera w sobie szczegóły: Generał *Mack* zgromadziwszy swoje wojska, uderzył na korpus Generała *Rey* między *Aversa* i *Caserta*, i potrafił go ze stratą odeprzeć, lecz Generał *Championnet* przyciągnawszy z mocnym korpusem, odnowił bitwę, a po długim i uporczywym walczaniu, *Neapolitańscy* cofnęli się w nieporządku aż do *Salerny* zostawiając wolną aż do *Neapolu* drogę. Wojska *Francuskie* udały się natychmiast przeciwko miastu. Generał *Championnet* odebrał w czasie bitwy lekką ranę. Generał *Rey* zawieszonym został do *Rzymu*, gdzie miał umrzeć z ran odniesionych.— Ponieważ niektóre municypalności pod różnemi pozorami opóźniały się w zadosyć uczynieniu prawu względem kontrybucji wojennej, z tego powodu minister wojenny pisał do wszystkich administracyow municypalnych *Rzeczypospolitej* List okólny, w którym oświadcza, iż każda municypalność, która umyślnie zwłoczyc będzie uskuteczenie nakazanego zaciągu, stanie się winną współnictwa z nieprzyjaciółmi Rządu, i oskarżoną zostanie przed Dyrektoryatem, po czym iey członki będą aresztowane i podług Praw ukarane.— Od kilku dni przybyło tu wiele liniowego wojska *Francuskiego*, między innemi siedmy Regiment dragonii, który się udał do *Lodi*. Nieprzeftają także przybywać liczne transporta nowo zaciężnej młodzieży z rozmaitych części *Francji* zebranej.

z Werony dnia 21. Stycznia.

Zeszłej nocy przybył tu kuryer z *Wiednia* z doniesieniem, iż cesarz *Jmć* na miejsce barona de *Thugut* mianował kawalera *Pesaro* (szlachcica *Weneckiego*) swoim pełnomocnym dyrygującym ministrem Prowincji *Weneckiej*.— Zda się, iż *Francuzi* cały kraj *Cisalpinijski* fortyfikować będą. Między *Cassano* i *Bergamo* wielkie szaniece są założone. W zamku *Bergamo* i fortecy pracuje codzień około 1000 ludzi. W *Brescia* znaczne magazyny są złożone. Fortyfikacje *Ferrary* są naprawione, wysokie domy mają teraz być zrzucone, i w tym celu wszyscy cieśle, mularze i robotnicy w rekwizycją są zajęci. Opatrzono się także dostatecznie w mięso, i postawiono miało w takim stanie, iak gdyby w lada dzień obleżenie tego nastąpić miało.

Policja w *Wenecji* dozwoliwszy noszenia masek w ciągu karnawału, zakazała takowych, któreby nieży lub inne osoby w szyderskiej postaci wystawiały. Na reduktach i balach komenda wojskowa jest obecna. Dyrektor

policji który to tofropne wydał rozporządzenie, nazywa się *Giovanne Giusto*.— *Francuzi* Liwerant żywności nazwiskiem *Pitaluga*, który w *Sarzanna* zły chleb dla wojska piec kazał, i kazyany został od Generała *Miolis* na karę iedzenia tegoż samego iedynie chleba przez dni 14.— Złączona *Rosyjsko-Turecka* flotta, widziana była w okolicy *Raguzu*.

Od granic *Włoskich* dnia 20 Stycznia.

Gazety *Medyolańskie* wyrażają, iż w prowincjach *Weneckich* wszczęły się poruszenia, i że wielu wojskowych zostało aresztowanemi.— Dwa członki tamtejszego Rządu *Piemontskiego*, przymuszone zostały do złożenia swoich urzędów. Są to byli Szlachta *PP. de Galli* Prezydent i *la Mothe*. Oskarżono ich, iż chcieli podług własnej woli kierować zdaniem swoich kolegów.— *Francuzi* zajmują w tym momencie Xięstwo *Parmeńskie*. Powodem śmierci młodego księcia *Neapolitańskiego*, był maszt, który na niego upadł w przejeździe z *Neapolu* do *Sycylii*.

Gazety *Cisalpinijskie* pod dnem 17. t. m. donoszą o wejściu wojsk *Francuskich* do *Neapolu*, lecz ta wiadomość nie jest jeszcze żadnym urzędowym raportem poparta. To tylko pokazuje się być rzeczą pewną, iż w okolicach *Kapui* zaszła nader krwawa bitwa, i że po najmocniejnym odporze *Neapolitańskim* musieli uступить przewadze *Francuzów*.— Donoszą z *Udine* pod dnem 14. co następuje: W tym momencie garnizon tego miasta odbiera rozkaz ażeby marsz swój rozpoczął. Rozkazano także dwóm regimentom kawalerji, ażeby się pomykały ku granicom *Rzplty Cisalpinijskiej*. Zda się nawet, iż cała armia *Cesarska* niedługo stanie w gotowości do wystąpienia.

Anglicy i *Portugalczykowie* z cekhauzu w *Neapolu* i z sławnych dzieł sztuki w *Portici* zabrali tyle, ile tylko mogli na okryty swoje.— Generał *Championnet* 10,000 medalow srebrnych które Król *Neapolitański* dla żołnierzy swoich wybił rozkazał, pomiędzy swoje wojsko rozdał.— Słychać iakoby Admirał *Nelson* zaraz po swoim do *Palermo* przybyciu, z wielką liczbą okrętów przewożowych pusił się do *Lewantu*, w zamiarze zabrania tam wojsk *Rosyjskich* i *Tureckich* i powrotem nazał do *Neapolu*.

z Filadelfii dnia 20. Listopada.

Nasze położenie polityczne bynajmniej się nie naprawia, zaufanie ku rządowi i iedność nie są powszechne. Wyprawa iednak Generała *Buonaparte* do *Egiptu* mało się każe dla nas obawiać. Wszakże znajdując się tu ludzie, którzy go do *Indyów* zachodnich przeznaczają.— Budowanie okrętów i ofadzenie ich matkami idzie z pośpiechem.— *G. Washington* powszechnie jest tu wielbiony. Zona iego darowała korpusowi ochotników w *Baltimore* sztandar przez siebie haftowany, na którym znajduje się twarz bardzo podobna do *Adamsa*.— Kongres składa się powiększemy części z federalistów. *Gerry* podziękował za swój wybór, niemniej iednak oświadczył się być federalistą.

z Warszawy dnia 12 Lutego.

Mrozy ciągle tu mocne trwają. Dnia 9. Lutego było stopni 19.—Dnia 10. stopni 25. podług Termometru *Reaumur*.

OBWIESZCZENIA

Król *Jmć* Prusk Pan nasz najlaskawszy, dowiedział się z nieukontentowaniem, iż rozmaici kupcy i handlarze tabak, do fabrykacji onych nieupoważnieni, iednak fabrykacją takową prowadzić wazą się, albo przynajmniej Tytuniem od fabrykantow opatrzonych Przywilejami otrzymane, układając w pakiety, pozwalają sobie przykładac na nie ścieple pod własnym swoim imieniem rznieć, a nawet noszące na sobie nazwisko mniemaney ich fabryki.

Król *Jmć* osądził zarym być rzeczą potrzebną, celem zabezpieczenia podobnym nieprzyzwoitościom, tak wyraźnie przeciwnym przepisom Uniwersału na dniu 1. Stycznia roku bieżącego wyszłego i szkodliwym przez wzgląd na Prawa fabrykantow tabacznich uprzywilejowanych, następujące Uniwersałem niniejszym poczynić w tym mierze przepisy i urządzenia:

1.) Zaden z fabrykantow tabacznich uprzywilejowanych, nie może inaczej sprzedawać w kraju Tabak i Tytuniow przez siebie sporządzonych, iak tylko pod ścieplem fabryce właściwym: a to pod karą konfiskacji towaru, którego połowa podług otaxowanego szacunku dostawać się ma delatorowi.

2.) Lubo kupcom i kramarzom do handlu tabacznego uprzywilejowanym, tytuniu z fabryk krajowych wzięte, kraiane lub całkowitych paczkach będące, wolno iest dystrybuować podług własnego upodobania i w sposob dla odhytu onych wygodniejszy, iednak niewolno im będzie mieszać do tego własnych przydatkow, któreby mogły być zdrowiu szkodliwe.

3.) Przeciwnie zakazuje im się surowo, aby bez otrzymania na to konsensu samy Tabak własnym domysłem fabrykować; ani pakietow na sprzedaż przygotowanych pod znakiem fabryki oznaczającym, lub pod własnym imieniem, tym bardziej zaś pod ścieplem aktualnym fabrycznym wydawać nie wazyli się: a to pod karą konfiskacji narzędzi i towarow, których połowa wartości ma być przysadzona delatorowi; w przypadku powtorney kontrawencyi lub innych ważniejszych okoliczności, kupcy wykraczający, wolność im do handlu takowego nadana utracą.

4.) Przedzarze tytuniow mają się również podług tychże sławnych zachować przepisow względem dozwolonego im sporządzenia i sprzedaży tytuniow w liściach pod karą wyżej opisaną.

Najlaskawiejszy Pan rozkazuje zarym wszystkim swoim Kamierom Woienno-Ekonomicznym, i Dyrekyom Gł i Akcyz,

tudzież Konsyliarzom Woienno-Poborowym i Magistratom, aby się podług urządzenia takowego zachowali, przetrzegając pilnie, exekucye przepisow onego, i pociągając wykraczających przeciw niemu do kar, iakie w takowych przypadkach toż prawo opisało.— Dan w Berlinie dnia 18. Września 1798 roku.

Na wyraźny *J. K. Mci* najlaskawszy rozkaz.

Baton Heinitz.— *Werder*.— *Struensée*.

UNIWERSALE

Względem wolności i dobrodziejstw Rządowych uchwalonych Kolonistom zagranicznym, chcącym w tej Prowincji osiedlać.

Chcąc, aby zagraniczni Artysci, Rzemieślnicy i innych Profesji ludzie, na których Prusom Południowym zbywa, mieli zachęcenie do ofiadania w tej Prowincji, czyli w miastach Departamentu niżej podpisaney Kamery *J. K. Mci*, iatnowi się, iż następujących używać będą wolności Dobrodziejstw i wsparcia rządowego.

1. Kolonisci zagraniczni, chcący ofiać w miastach, gdzie na nich nawięcej zbywa, celem prowadzenia swego Rzemiosła, mają mieć Prawo do podobnegoż wsparcia, a to czyli będą ofiać w miastach, średniej lub niższej klasy.— Dobrodziejstwa od Rządu im uchwalone, są: 1.) Wolne Prawo Obywatelstwa.— 2.) bezpłatny konsens do prowadzenia Rzemiosła lub Prawa mayfrowego.— 3.) trzyletnia bonifikacya Podatku konsumpcyjnego i akcyz podług następującej taksy: a) od męszczyzny rocznie 3. Talar; — b) kobiety 2. Talery; c) dziecka nie mającego nad lat 12. 1. Taler.— d) mney iak lat 12. mającego 12. gr. d.— Ciż Kolonisci winni są iednak za to, akcyz już wprowadzoną, lub następnie wprowadzić się mającą opłacać rownie z innemi miast mieszkaniami.— 4.) Wolność sześcioletnia od opłaty Serwisowej, składek, i troż nocnych, Podatku celem utrzymania narzędzi ogniowych włozonego, i innych nadzwyczajnych, lub osobitych, mieszczanom właściwych ciężarow etc. etc.— 5.) Uwolnienie od kantonu za siebie i dzieci, które z sobą do kraju przyprowadzą; tudzież za czeladź chłopcow rzemieślniczych, domowukow i dzieci, wraz z sobą do kraju tego sprowadzone: iezli ciż domownicy, czeladź etc. są aktualnemi cudzoziemcami.— 6.) Mieć będą nadany sobie wolny od opłaty paszport na wprowadzenie z sobą rzeczy niezakazanych, od których żadne Gł ani akcyza wybierane nie będą.— 7.) Naznaczą im się bonifikacya kosztow podróży, stosownie do wielości mil od ostatniomeysca ich przebywania, do meysca, w którym ofiać mają: po 2. dobre grosze na mile od każdej osoby do samey familii należącej. W przypadku, gdyby która z familii tu sprowadzających się, miała z sobą wiele mobiliiow czyli ruchomości; z uczynionym w tym mierze do Rządu przełożeniem, osobna podług sprawiedliwosci kosztow transportowych nastąpi bonifikacya.— 8.) Komorne rocznie z mieszkania przez nich wynajętego, popług sprawiedliwej proporcji będzie im powrocone.— 9.) Gdy idzie o sprowadzenie narzędzi rzemieślniczych, które z trudnością tylko mogłyby być transportowane, iako to n. p. Prassy do materyow i tym podobnych: w tym razie koszt na założenie warsztatow będą im nadgrzone: iednak w każdym przypadku osobne za poprzedzającą indagacyą powinno być w tym mierze do Rządu uczynione przełożenie.

II. Ci iednak kolonisci, którzy ofiać będą w miastach średniej lub niższej klasy, gdzie na ludziach ich Profesji nie zbywa, nie będą mogli być przypuszczeni do uczelnictwa tych dobrodziejstw rządowych bez żadnego ograniczenia: iezli tylko opoz.— 1.) Prawa Obywatelkiego bez opłaty.— 2.) opoz konsensu bezpłatnego do prowadzenia rzemiosła i Prawa mayfrowego.— 3.) opoz bonifikacyi trzyletniej za Gł i akcyz podług taksy powyższej.— 4.) oraz uchwalenia na trzy lata od wszelkich ciężarow mieykich; — 5.) Tudzież od kantonu za siebie i synow swoich do kraju sprowadzonych oraz ich, czeladź, chłopcow, domownikow z ich dziećmi, iezli rownie aktualnemi są cudzoziemcami. Opoz takowych więc dobrodziejstw i wolności, druga klasa kolonistow żadnych innych korzyści mieć nie będzie. Y tylko szcęgólniejsze talenta oraz inne rownie zalecające ich okoliczności, stanowią mogą wyjątek od tego prawidła; który nawet na ich żądanie będzie uczynionym.

III. Kolonisci przenoszący się z innych prowincji Pruskich do miast Prusko-Południowych, lub innych meysc tej prowincji, choćby pierwsiakowo rodakami kraju tego lub cudzoziemcami, byli, nie będą iednak mogli być przypuszczeni tylko: — 1.) do Prawa Obywatelkiego, które nadane im będzie bez opłaty.— 2.) do konsensu bezpłatnego na prowadzenie rzemiosła lub Prawa mayfrowego; — 3.) do paszportu bezpłatnego na wolność od akcyz i Gł od ruchomości ich podług powyższego postanowienia należącej; — 4.) do zwrotu kosztow podróży podług liczby mil i taksy powyższej; Jeżeli iednak ci kolonisci zagraniczni, którzy będąc już ofiadkami w dawnych Prowincjach Pruskich, udają się do Prus Południowych niezapelnia ieszcze w tychże dobrodziejstwach Rządowych tamże podług przepisow i urządzeń im należących otrzymali satysfakcyę; do użytku takowych przypuszczeni będą za czas, iaki od pierwsiakowey ich w Prussach ofiadłości, czyli od daty uchwalonych im lat wolności, onym w reszcie należy się.— W myśl więc dawniejszych już w tym mierze zaszytych urządzeń, uwiadomia się o tym powtornie Publiczność, dla ogolney informacyi i zachęcenia.— Dan w Warszawie dnia 9. Stycznia 1799. Roku.

J. K. Mci Prus Południowych Kamera Woyskowo-Ekonomiczna.

DONIESIENIA

Ktoby sobie życzył wypuścić w dzierżawę wioskę iakową w bliskości Warszawy od trzech do rociu mil odległą, za roczną kilku tysięcy złotych Polskich sumę, aby tylko była w proveniencyi nie zawodney, opłacać się mający dzierżawie, korespondującą, i przyswoić miała oraz wygodnie i obszerne dla Pośesora, ile z liczną będącągo familią pomieszkanie, niech raz zgłosić się do *JP. Woyciechowskiego* mieszkającego na Krakowskim przedmieściu w Kamienicy Skalskiej Nro 574. a od niego odbierze informacyę o tym, zkim do czynienia wypadać będzie, i że umowa oraz kontrakt dzierżawy po rozpatrzeniu się w sytuacyi dzierżawy przyszy, iako najprzedej zawarty być może.

Na dniu 9tym m. b. idąc ze dworku za żelazney bramy do Starego Miasta, pugilares z różnemi papierami i ręcznemi kartami *Ur. Adamowi Ogrodzińskiemu* flakami tudzież blankietami zginął, ktoby takowy pugilares znalazł, uprasza się, aby do dworku *JP. Szenka* na ulicy Granicznej zwanej za żelazną bramą będącego pod Nrem 965. oddał, a tam nadgródzie odbierze.

Sery Limbrskie świeże znajdując się do sprzedania w Pałacu Tauberta niegdys Potockich na Miodowej ulicy na rogu Nro 489.